

คู่มือการดำเนินการ
การดำเนินการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)
ผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (LESSON STUDY)

ส่วนหนึ่งในการเรียนรู้
รายวิชา 1001403 การฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 3
นักศึกษาชั้นปีที่ 4
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

สารบัญ

	หน้า
1. แผนการดำเนินการ.....	3
2. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงาน.....	4
1. แบบฟอร์มการวางแผนการพัฒนาบทเรียนร่วมกันฯ (A1).....	4
2. แบบบันทึกการสะท้อนคิดจาก Buddy / ครูพี่เลี้ยง (A2)	5
3. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน (A3)	6
4. แบบบันทึกการสะท้อนคิดจาก Buddy ครูพี่เลี้ยง อ.นิเทศก์ (A4)	7
5. แบบสรุปการปรับแก้แผนการจัดการเรียนรู้ (A5).....	8
6. แผนการจัดการเรียนรู้	9
3. (ร่าง) รายงานการดำเนินการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน.....	18
สารบัญ.....	19
แบบรายงานผลการดำเนินการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (LESSON STUDY).....	20
4. รายการอ้างอิง.....	23

1. แผนการดำเนินการ

นักศึกษาเลือกแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 1 แผน เพื่อนำมาพัฒนาบทเรียนร่วมกับ Buddy ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ โดยมีแผนการดำเนินการดังนี้

แผนปฏิบัติการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

กิจกรรมการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (LESSON STUDY)*	สัปดาห์ที่ 1-3	สัปดาห์ที่ 4-6	สัปดาห์ที่ 7-9	สัปดาห์ที่ 10-16
1. เตรียมความพร้อม ศึกษาบริบท สภาพปัญหา	✓			
2. ขั้นที่ 1 พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ (PLAN)		✓		
3. ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการสอนและสังเกตการเรียนรู้ของนักเรียน (DO)			✓	
4. ขั้นที่ 3 สะท้อนคิดผลการปฏิบัติงาน (SEE)				✓

หมายเหตุ * การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (LESSON STUDY) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก คือ PLAN-DO-SEE โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ 1 พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ (PLAN)

เป็นระยะก่อนนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในชั้นเรียนจริง โดยกลุ่มที่พัฒนาบทเรียนร่วมกัน (นักศึกษาครู / เพื่อน Buddy / ครูพี่เลี้ยง) วิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนรู้ หรือสิ่งที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน และสรุปผลการวิเคราะห์ / สิ่งที่ต้องพัฒนา / แนวทางการแก้ไข จากนั้นทำการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้/ กิจกรรม/นวัตกรรม ตามประเด็นปัญหาขึ้นมา (แผน 1) และนำแผนการจัดการเรียนรู้ (แผน 1) มาให้เพื่อน Buddy หรือครูพี่เลี้ยงช่วยสะท้อนคิด วิพากษ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และทำการปรับปรุงพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ (แผน 2)

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการสอนและสังเกตการเรียนรู้ของนักเรียน (DO)

นักศึกษาครูนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงพัฒนา (แผน 2) มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน และให้เพื่อน Buddy ครูพี่เลี้ยง และ/หรืออาจารย์นิเทศก์ ได้ร่วมเรียนรู้โดยการสังเกตชั้นเรียน โดยมุ่งเน้นสังเกต/บันทึกพฤติกรรม การเรียนรู้ของผู้เรียน ประเด็นดังกล่าวจะถูกนำไปใช้ในขั้นต่อไป เพราะผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นตัวสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอนของครูได้ดีที่สุด

ขั้นที่ 3 ขั้นสะท้อนคิดผลการปฏิบัติงาน (SEE)

การสะท้อนคิดผลการปฏิบัติงานเพื่อช่วยให้นักศึกษาครู เห็นและเข้าใจพฤติกรรม การเรียนรู้ของนักเรียนมากยิ่งขึ้น โดยสมาชิกในกลุ่มจะต้องมาร่วมกันสะท้อนคิดต่อผลการปฏิบัติการสอนที่ผ่านไปแล้ว ซึ่งควรทำในวันที่สังเกตชั้นเรียนหรือวันรุ่งขึ้น ไม่ควรทิ้งช่วงระยะเวลาให้ยาวนานไปกว่านี้ จากนั้นนักศึกษาครูทำการปรับปรุงพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ของตนเองใหม่ (Re-design) เป็นแผนที่ 3 ซึ่งจะเป็นแผนที่ดี และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ของครูต่อไปได้

2) แบบบันทึกการสะท้อนคิดจาก Buddy / ครูพี่เลี้ยง (ชั้น PLAN)

A2		
แบบบันทึกการสะท้อนคิดจาก Buddy / ครูพี่เลี้ยง (ชั้น PLAN)		
หัวข้อ	ข้อเสนอแนะจาก Buddy / ครูพี่เลี้ยง	หมายเหตุ
1. วัตถุประสงค์การเรียนรู้	....	
2. เนื้อหาสาระการเรียนรู้	....	
3. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และสื่อ	....	
4. การวัดและประเมินการเรียนรู้	....	
5. การบริหารจัดการชั้นเรียน	....	
6. อื่นๆ	....	

3) แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน (ชั้น DO)

A3

แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

คำชี้แจง: การบันทึกจากการสังเกตเป็นข้อมูลสำคัญในการทำความเข้าใจพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน และเป็นโอกาสในการพัฒนาแนวคิดและทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญของครู จึงขอให้ครูได้บันทึกข้อมูลให้ครอบคลุมประเด็นดังนี้

1) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและผู้บันทึกข้อมูล

วันที่.....เดือน.....ปี.....เวลา.....ถึง.....
สถานที่

เป้าหมายของการสังเกต (นักเรียนชื่อ หรือกลุ่มนักเรียนชื่อ หรือห้องเรียน)

นามผู้จดบันทึกหรือผู้สังเกต

2) ขณะที่กำลังสังเกต: การบันทึกข้อมูลจากการสังเกตและการสนทนา

(บันทึกความคิด)	(บันทึกข้อมูล)
	เวลา ..... (สิ่งที่สังเกตเห็นหรือการสนทนาที่ได้ยิน) .... (อาจวาดภาพสถานที่หรือบริบทของการสังเกต) เวลา .....

3) หลังจากจบกิจกรรมการสังเกต: การประมวล วิเคราะห์ทำความเข้าใจ และสรุปความรู้สึกนึกคิดและการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้สังเกต (ส่วนนี้ไม่ใช่ข้อมูลแต่เป็นการตีความและการแปลความหมายของข้อมูลตลอดจนการวิเคราะห์และการเรียนรู้ของผู้สังเกต)

(1) ผู้เรียนได้เรียนรู้และเกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด .....

(2) จะรู้ได้อย่างไรว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และ/หรือมีพฤติกรรมบรรลุตามเป้าหมายนั้น

(3) ถ้าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุพฤติกรรมตามเป้าหมายแล้ว จะทำอย่างไรต่อไปกับผู้เรียน

(4) ถ้าผู้เรียนไม่เกิดการเรียนรู้และยังไม่บรรลุพฤติกรรมตามเป้าหมาย จะทำอย่างไรต่อไปกับผู้เรียน

4) แบบบันทึกการสะท้อนคิดจาก Buddy ครูพี่เลี้ยง อ.นิเทศก์ (ชั้น SEE)

A4		
แบบบันทึกการสะท้อนคิดจาก Buddy ครูพี่เลี้ยง อ.นิเทศก์ (ชั้น SEE)		
หัวข้อ	ข้อเสนอแนะจาก Buddy / ครูพี่เลี้ยง / อ.นิเทศก์	หมายเหตุ
1. วัตถุประสงค์การเรียนรู้	....	
2. เนื้อหาสาระการเรียนรู้	....	
3. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และสื่อ	....	
4. การวัดและประเมินการเรียนรู้	....	
5. การบริหารจัดการชั้นเรียน	....	
6. อื่นๆ	....	

.....
 9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

9.1.....

9.2.....

10. การวัดและการประเมินผล

ตัวชี้วัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์

เกณฑ์การให้คะแนน

ประเด็นการประเมิน	คะแนน			

เกณฑ์การประเมินกิจกรรม

พฤติกรรมบ่งชี้	ไม่ผ่าน (0)	ผ่าน (1)	ดี (2)	ดีเยี่ยม (3)

บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สรุปผลการเรียนรู้

.....
 .....

ปัญหาอุปสรรค

.....
 .....

ข้อเสนอแนะ

.....
 .....

ลงชื่อ.....นักศึกษา

(.....)

...../...../.....

ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ครูพี่เลี้ยง
(.....)
...../...../.....

ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้บริหารโรงเรียน
(.....)
...../...../.....

แผนการจัดการเรียนรู้
 LESSON STUDY1 LESSON STUDY2
 หน่วยการเรียนรู้ที่.....

เรื่อง.....

กลุ่มสาระการเรียนรู้.....

รหัสวิชา.....รายวิชา.....

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่..... เวลา.....ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้ที่.....เรื่อง.....เวลา.....ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด
  - 1.1 มาตรฐาน.....
  - 1.2 ตัวชี้วัด.....
2. สาระสำคัญ.....
3. จุดประสงค์การเรียนรู้.....
4. สาระการเรียนรู้.....
5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
  - 5.1.....
  - 5.2.....
6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
  - 6.1.....
  - 6.2.....
7. ชิ้นงาน/ภาระงาน
  - 7.1.....
  - 7.2.....
8. กิจกรรมการเรียนรู้

    ชั้นนำ

.....

.....

.....

    ชั้นสอน

.....

.....

.....

    ชั้นสรุป

.....

.....
 9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

9.1.....

9.2.....

10. การวัดและการประเมินผล

ตัวชี้วัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์

เกณฑ์การให้คะแนน

ประเด็นการประเมิน	คะแนน			

เกณฑ์การประเมินกิจกรรม

พฤติกรรมบ่งชี้	ไม่ผ่าน (0)	ผ่าน (1)	ดี (2)	ดีเยี่ยม (3)

บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สรุปผลการเรียนรู้

.....
 .....

ปัญหาอุปสรรค

.....
 .....

ข้อเสนอแนะ

.....
 .....

ลงชื่อ.....นักศึกษา

(.....)

...../...../.....

ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ครูพี่เลี้ยง
(.....)
...../...../.....

ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้บริหารโรงเรียน
(.....)
...../...../.....

แผนการจัดการเรียนรู้ (ฉบับสมบูรณ์ : แผน 3)
หน่วยการเรียนรู้ที่.....

เรื่อง.....

กลุ่มสาระการเรียนรู้.....

รหัสวิชา.....รายวิชา.....

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่..... เวลา.....ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้ที่.....เรื่อง.....เวลา.....ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน.....

1.2 ตัวชี้วัด.....

2. สาระสำคัญ.....

3. จุดประสงค์การเรียนรู้.....

4. สาระการเรียนรู้.....

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1.....

5.2.....

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1.....

6.2.....

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

7.1.....

7.2.....

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

.....

.....

.....

ขั้นสอน

.....

.....

.....

ขั้นสรุป

.....

.....

.....
 9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

9.1.....

9.2.....

10. การวัดและการประเมินผล

ตัวชี้วัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์

เกณฑ์การให้คะแนน

ประเด็นการประเมิน	คะแนน			

เกณฑ์การประเมินกิจกรรม

พฤติกรรมบ่งชี้	ไม่ผ่าน (0)	ผ่าน (1)	ดี (2)	ดีเยี่ยม (3)

บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สรุปผลการเรียนรู้

.....
 .....

ปัญหาอุปสรรค

.....
 .....

ข้อเสนอแนะ

.....
 .....

ลงชื่อ.....นักศึกษา

(.....)

...../...../.....

ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ครูพี่เลี้ยง
(.....)
...../...../.....

ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้บริหารโรงเรียน
(.....)
...../...../.....

3. (ร่าง) รายงานการดำเนินการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ผ่านการพัฒนา
บทเรียนร่วมกัน (LESSON STUDY)

(ตัวอย่าง)

รายงาน

การดำเนินการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)
ผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (LESSON STUDY)

โรงเรียน.....
สังกัด.....

*****

1.....
2.....
3.....
4.....

อ.นิเทศก์.....

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิชา 1001403 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 3

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

(ตัวอย่าง) สารบัญ

หน้า

คำนำ
สารบัญ

1. ประเด็นปัญหา
2. สาเหตุของปัญหา
3. แนวทางการแก้ไข
4. แผนการดำเนินงาน (A1)
5. แบบบันทึกการสะท้อนคิดจาก Buddy (ขั้น PLAN) (A2)
6. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน (ขั้น DO) (A3)
7. แบบบันทึกการสะท้อนคิดจาก Buddy ครูพี่เลี้ยง อ.นิเทศก์ (ขั้น SEE) (A4)
8. แบบสรุปการปรับแก้แผนการจัดการเรียนรู้ (A5)
9. แผนการจัดการเรียนรู้ (Lesson Study1 / Lesson Study2 / ฉบับสมบูรณ์)
10. สรุปการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในด้านต่างๆ
11. สรุปผลที่ได้จากการดำเนินงาน
12. ปัญหา / อุปสรรค
13. ข้อเสนอแนะ

แบบรายงานผลการดำเนินการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)
 ผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (LESSON STUDY)

1. ประเด็นปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

2. สาเหตุของปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

4. แผนการดำเนินงาน (A1)

5. แบบบันทึกการสะท้อนคิดจาก Buddy (ขั้น PLAN) (A2)

6. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน (ขั้น DO) (A3)

7. แบบบันทึกการสะท้อนคิดจาก Buddy ครูพี่เลี้ยง อ.นิเทศก์ (ขั้น SEE) (A4)

8. แบบสรุปการปรับแก้แผนการจัดการเรียนรู้ (A5)

9. แผนการจัดการเรียนรู้ (Lesson Study1 / Lesson Study2 / ฉบับสมบูรณ์)

10. สรุปการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในด้านต่างๆ

- ประเด็นด้านผู้เรียน

.....

.....

.....
.....
.....

- ประเด็นด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....

- ประเด็นด้านสื่อการสอน

.....
.....
.....
.....

- ประเด็นด้านบรรยากาศ

.....
.....
.....
.....

11. สรุปผลที่ได้จากการดำเนินงาน

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. รายการอ้างอิง

คู่มือการดำเนินการฉบับนี้ศึกษาข้อมูล /ปรับ /เรียบเรียงจากประสบการณ์และแหล่งอ้างอิงได้แก่ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2558). เอกสารประกอบการพัฒนาบุคลากรแกนนำ โดยใช้ **กระบวนการสร้างระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง**. เอกสารอัดสำเนา.

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (มปป). **คู่มือการจัดเก็บข้อมูลโครงการการวิเคราะห์ผู้เรียน:**

CAR1. ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้และวิชาชีพครู (Center for the Advancement of Learning and Teaching Profession)

ชาโรณี ตรีวีร์ธัญ. (2558). ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC). ใน บังอร เสรีรัตน์ ชาโรณี ตรีวีร์ธัญ และเรวัต ชัยเชาวรัตน์ (บ.ก.), **9 วิธีสร้างครูผู้ศิษย์ เอกสารประมวลแนวคิดและแนวทางพัฒนาวิชาชีพครู** (13-27). กรุงเทพฯ : โครงการพัฒนาระบบกลไกและแนวทางการหนุนเสริมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาผู้เรียน สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเยาวชน (สสค.).

สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา. (2554). **โมดูล 8 การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน**. (เอกสารอัดสำเนา). ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา. (2561). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการพัฒนาการศึกษา. ในชุดวิชา 23728 **นวัตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ**. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข. (2561). **การเรียนรู้เชิงลึกแบบรวมพลัง กับ PLC เพื่อการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Sato Manabu. (2559). กุลกัลยา ภูสิงห์ ผู้แปล นิภาพร กุลสมบุญรณ์ บรรณาธิการ. **การปฏิรูปโรงเรียนแนวความคิด “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” กับการนำทฤษฎีมาปฏิบัติจริง**. โรงพิมพ์ภาพพิมพ์; นนทบุรี.

วิดีโอของครูสภา Professional Learning Community

ตอนที่ 1 “PLAN” (<https://youtu.be/cwwclqnDvF8>)

ตอนที่ 2 “DO” (<https://youtu.be/PQRPOBlnwYQ>) และ

ตอนที่ 3 “SEE” (<https://youtu.be/vtRQVNZ4NXY>)